

Sandra Schwartz
ØRKENPIGEN

FORFATTER: Sandra Schwartz
FOTO: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen
TEGNINGER, elevbogen: Dorte Bengtson
TEGNINGER, web: Line Malling Schmidt
LAYOUT/REPRO: Morten Bak og Anna Olesen
FAKTASTOF: Michael Larsen og Christian Vaabensted
REDAKTION OG PROJEKTLEDELSE: Christian Vaabensted, Publikum Kommunikation
TRYK: Rosendahls. Sat med Gotham.

- **Hjemmesiden** 2020.u-landskalender.dk rummer et stort undervisningsmateriale om 'Ørkenpigen' og om Etiopien. Der er bl.a. en filmbank, en samling opgaver til mange fag og faglige web-værktøjer til eleverne. Desuden rummer hjemmesiden en masse sjov indsigt om Etiopien med film, quizzer, fakta og billeder.
- **Lydbøger:** 'Ørkenpigen' og bogens tre etiopiske fabler kan høres som lydbøger på 2020.u-landskalender.dk.
- Der er en tilhørende **lærervejledning** på 52 sider.
- **PDF** af bøgerne findes på 2020.u-landskalender.dk.
- **Trykte bøger:** Bestil på 2020.u-landskalender.dk.

ISBN
Trykt udgave: 978-87-93760-33-2
PDF-udgave: 978-87-93760-35-6
Trykt klassesæt: 978-87-93760-32-5
Trykt lærervejledning: 978-87-93760-34-9
PDF, lærervejledning: 978-87-93760-36-3

Udgivet af Udenrigsministeriet

Danida og DR har samarbejdet om Børnenes U-landskalender siden 1962.
Den er blevet en fast tradition for børn i hele Danmark. U-landskalenderen er også et undervisningsmateriale med en bred vifte af spændende og lærerige aktiviteter, som over 150.000 danske skolebørn arbejder med i en periode hvert år.

- **Årets land:** Hvert år sætter U-landskalenderen fokus på et nyt udviklingsland.
- **Årets organisation** og årets hjælpeprojekt: Hvert år er en dansk udviklingsorganisation med til at skabe Børnenes U-landskalender. De laver et særligt projekt, der skal hjælpe fattige børn i årets land. Selv om landet og projektet kun er tema i U-landskalenderen et enkelt år, fortsætter arbejdet med årets projekt typisk over 3-5 år for at kunne nå at gøre en forskel. På den måde er U-landskalenderen altid i arbejde flere steder i verden samtidig.
- **Årets låge-julekalender:** Overskuddet fra salget af julekalenderen går til at muliggøre årets projekt.
- **Årets bog:** Hvert år skriver en god dansk forfatter en bog, der giver danske børn et indblik i årets land.
- **Årets skolemateriale:** Danida udgiver et stort undervisningsmateriale om årets bog og årets land – primært rettet til 1.-5. klasse. Materialet lægger vægt på, at eleverne samtidig får en høj grad af faglig læring, og det handler både om natur, kultur, muligheder og hverdagsliv i landet. Over 150.000 danske elever arbejder med emnet, typisk i flere uger og i flere fag.
- **Årets website:** Her kan alle børn opleve årets land i film, billeder, fakta, lydbøger, quizzer og meget andet. Websitet rummer også en lukket del med rejseoplevelser og interaktive opgaver til skoleelever. De lærer bl.a. at skrive fotohistorier eller lave digitale kalendere med billeder og tekster bag lågerne.
- **Årets film:** DR laver hvert år en række nye tv-udsendelser til børn, hvor man kommer tæt på årets land.

Danida

Danida er Danmarks udviklingssamarbejde, der er en del af Udenrigsministeriets arbejdsområde. Danida skal støtte udviklingslandene i deres egen indsats for at bekæmpe fattigdom og skabe bedre livsvilkår.

Der findes ingen nemme løsninger, når det skal lykkes. Der må sættes ind på mange områder, f.eks. bæredygtig vækst og jobs, sikkerhed og fred, ligestilling, demokrati og menneskerettigheder. Det handler også om at sørge for, at børn og unge kan se en fremtid for sig selv og deres familier dér, hvor de har hjemme.

Det kræver mange års målrettet indsats at skabe forbedringer, som virker, og som varer ved. Det er udviklingslandene selv, der trækker det store læs i det arbejde. Men rigere lande som Danmark kan hjælpe til og gøre en forskel.

Danida arbejder ikke alene, men løser opgaverne sammen med både virksomheder, myndigheder og danske og internationale organisationer.

Danmarks udviklingssamarbejde har gennem årene bidraget til at skabe store og varige fremskridt i mange lande og for mange millioner mennesker.

www.facebook.com/danida.dk
www.danida.dk

UNICEF

UNICEF er den organisation, som FN og verdens lande har sat i spidsen for, at verdens børn overlever og klarer sig. UNICEF arbejder for børns rettigheder, når de hvert år vaccinerer millioner af børn, taler børnenes sag over for verdens regeringer, og når de lærer skolebørn i Danmark, at de har ret til at blive hørt og lyttet til.

www.unicef.dk

ØRKENPIGEN AF SANDRA SCHWARTZ

Foto: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen
Tegninger: Dorte Bengtson
Layout: Morten Bak
Faktasider: Michael Larsen

Redaktion: Christian Vaabensted

Se også
2020.u-landskalender.dk

Uddannelse er en superkraft, som alle børn har ret til

Forestil dig, du bor midt ude i en ørken. Der er mange kilometer til det nærmeste sted, hvor du kan hente vand. Når du skal i skole, så skal du gå næsten lige så langt. Solen er brændende varm, og kamelens unger kalder på deres mor. Sådan bor de børn, som får hjælp af Børnenes U-landskalender i 2020.

Børnene kan ikke være to steder på samme tid

I Etiopiens Afar-ørken får et ud af tre børn aldrig lov til at begynde i skole. Det er, fordi de skal hjælpe til hjemme. Pigerne hjælper deres mor og bruger mange timer hver dag på at hente vand. Drengene hjælper med at passe familiens dyr. De går mange kilometer med dyrene for at finde noget, de kan spise.

Nogle familier synes, at pigerne hører til hjemme og ikke i skolen. Derfor er det særligt pigerne, som ikke går i skole.

Med en uddannelse kan man meget mere

At kunne læse, skrive og regne er nogle af de bedste superkræfter, børn kan få. Så kan de bedre tage en uddannelse og skabe sig et godt liv. Derfor vil UNICEF Danmark hjælpe mere end 70.000 af børnene i Etiopiens ørken. Det gør de med pengene fra Børnenes U-landskalender.

- Drengene og især pigerne får hjælp til at starte i skole – og til at blive der helt indtil eksamen i 9. klasse.
- Nye skolebøger og programmer i radioen fortæller til alle, at både piger og drenge skal gå i skole.
- Elevklubber hjælper til at løse nogle af de problemer, der gør, at børn stopper i skole.
- På nogle skoler bliver der bygget brønde. Så kan pigerne både gå i skole og hente vand.
- Store elever bliver trænet i at være hjælpe-lærere. Så kan de nemlig lære landsbyens mindre børn om tal og bogstaver, inden de starter i skole.

Velkommen til Etiopien

Etiopien er et af Afrikas største lande. Det ligger i Øst-afrika. Lige ved den spids, man kalder Afrikas Horn. Etiopien har grænser til hele seks forskellige lande. Men det ligger ikke ud til havet nogen steder. Så man kan ikke gå på stranden eller sejle til Etiopien. Der bor 109 millioner mennesker i Etiopien. Det er næsten 20 gange flere, end der bor her i Danmark. Hovedstaden hedder Addis Ababa. Det betyder ”Den nye blomst”.

Etiopien har en lang historie. Den er fuld af både spændende og grumme begivenheder med krige, konger, kejsere – og mysterier. Det er også her, man har fundet skeletter af nogle af menneskets ældste forfædre. De levede her for over 3 millioner år siden.

Etiopierne er stolte af mange ting i deres land. For eksempel deres mad, deres meget gamle sprog og deres natur. Den er rigtig flot og vild. Der er masser af bjerge, store søer, ørkener, vulkaner og mange dyr. Nogle af dyrene findes kun i Etiopien. Det er blandt andet geladabavianen og den etiopiske stenbuk.

Religion er også noget helt særligt i Etiopien. Der er mange muslimer – blandt andet i den store ørken, hvor denne bog foregår. Men de fleste etiopiere er kristne, og det har de været helt siden oldtiden. Kun få andre lande har været kristne lige så længe som Etiopien. Derfor er der mange gamle kirker – og også gamle moskéer. Nogle af dem er berømte i hele verden.

Etiopien har i mange år også været et af verdens fattigste lande. Det går bedre nu, men mange mennesker er stadig fattige. Det gælder især for de familier, der bor ude på landet og i ørkenen.

Det er sådan en familie, du skal møde her i historien om Ørkenpigen.

Halimas verden: Ørkenen i Afar

I historien om pigen Halima og hendes bror Musa møder du nogle børn, som lever et meget specielt sted i verden: De bor nemlig midt ude i Etiopiens Afar-ørken. Her er meget varmt det meste af året.

Ørkenen er meget stor og fuld af sorte sten. De stammer fra gamle vulkan-udbrud. Der er flere vulkaner i Afar. Den største af dem hedder Erta Ale.

Menneskerne, som bor i ørkenen, kalder man for Afar-folket. De fleste af dem er nomader. Det betyder, at de går fra sted til sted med deres dyr. De flytter for at finde vand og mad til kamelerne, æslerne og gederne. Det er dyr, som klarer sig godt i ørkenen. Nomaderne har levet på den måde i Afar-ørkenen i mange, mange hundrede år.

Nogle familier slår sig ned på ét sted i længere tid. Det kan være, fordi der er et vandhul i nærheden. Det kan også være, fordi der ligger en skole tæt på, hvor der er en vandtank eller en brønd. Sådan er det for Halimas familie. Der er også andre familier, der bor her. På den måde er det blevet til en lille landsby.

De fleste familier bor i et telt, der har form som en kuppel. De er bygget af grene, flettede måtter og tæpper. Det er pigerne og kvinderne, der laver teltene. De er nemme at tage med sig på en kamel, når man skal flytte til et nyt sted. Nogle familier bygger også huse af sten og træ.

Det tager ikke så lang tid at komme hen til skolen, men vandhullet ligger langt væk. Det tager mange timer at gå frem og tilbage, når der skal hentes vand. Og det tager flere dage at gå hen til den nærmeste større by, som har et marked.

En dramatisk fødsel

”Halima, dit dovne æsel!”

Halima vågner med et hvin, da hendes bror Musa stikker en finger i siden på hende. Det er midt om natten. Hun ligger på sin plads i **familiens telt**, og Musa står bøjet over hende med et bredt grin.

”Du snorker mere end alle vores æsler!” driller Musa.

”Jeg håber ikke, du vækkede mig bare for at sige det,” siger Halima gnavent.

”Jo, lige præcis derfor,” siger Musa kækt.

Halima rækker tunge ad ham og skal lige til at vende sig om for at sove videre.

I det samme stikker far hovedet ind i teltet. ”Kom så,” brummer han, ”inden I vækker hele landsbyen.”

Halima sætter sig op. Nu er hun lysvågen. Hvordan kunne hun glemme det! Basma, hendes yndlingsged, skal jo have sit første kid.

”Er du klar?” spørger Musa og smiler til hende.

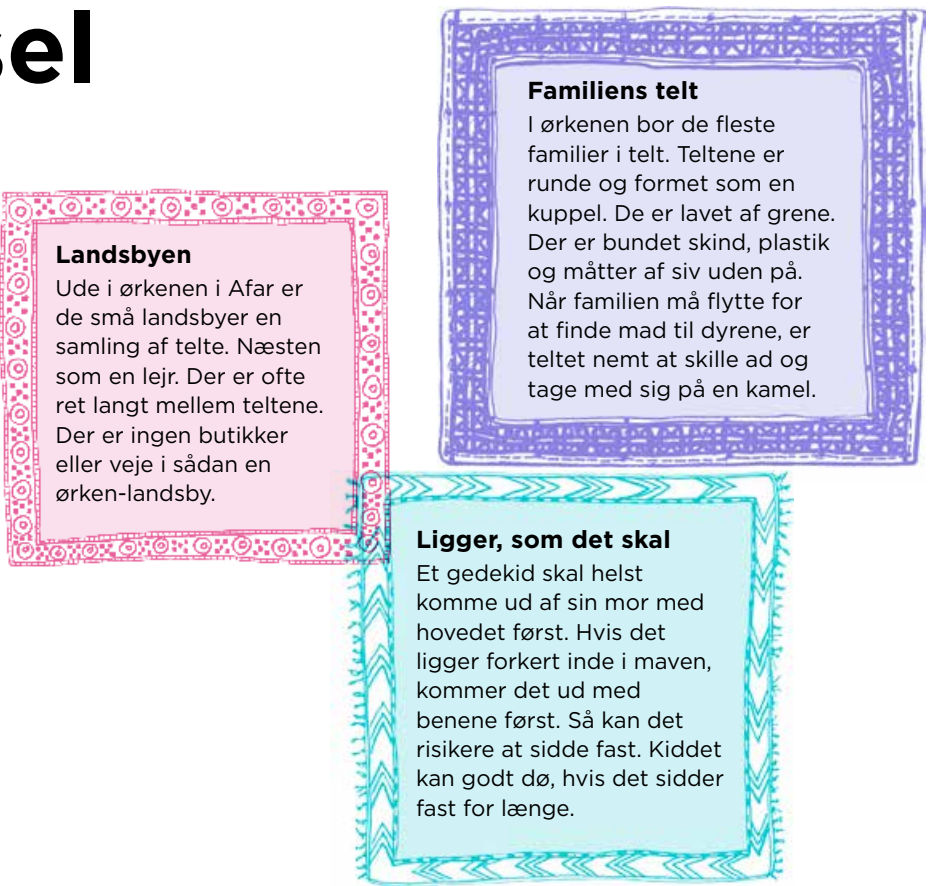
Halima nikker spændt.

De skynder sig hen til far, som står i gedefolden. Basma ligger tyk og gispende på jorden.

De andre børn i **landsbyen** synes, Halima er fjollet. Fordi hun mener, Basma er noget særligt. Det er jo bare en ged, synes de. En ged, som giver mælk og kød ligesom alle de andre geder. Men Halima er ligeglad.

Navnet Basma betyder smil. Men denne nat ser det ikke ud, som om den smiler.

Mens de venter i gedefolden, kommer Halima til at tænke på sin storesøster, Amira. Det var Amira, som gav geden sit navn. Nu er det næsten et halvt år, siden Amira løb hjemmefra. Halima savner hende frygteligt.

I det samme bræger Basma højt. Det ser ud til, at fødslen går i gang.

”Så varer det ikke længe,” siger Musa.

Men efter en halv time er der stadig ikke kommet noget kid.

Far undersøger Basma, som pruster ynkeligt.

”Kiddet **ligger ikke, som det skal.**”

”Vi må gøre noget!” siger Halima.

”Vær tålmodig, Halima, lad naturen gå sin gang,” siger far.

Halima sukker. Hvis Amira var her, ville hun fortælle historier nu for at få tiden til at gå. Halima elsker at høre historier.

Nogle gange samles hele landsbyen om bålet. Så fortæller de gamle de historier, som de fik fortalt som børn. Historier om ækle hyæner, snu ræve, vise mænd og store konger. Da Halima var mindre, faldt hun tit i søvn imens. Men aldrig Amira. Hun kan alle historierne udenad.

Der går endnu en stund, hvor intet sker. Far ser også bekymret ud nu.

Halima knæler ned til Basma og klør geden bag øret.

”Kom så, Basma, du kan klare det.”

Basma ser op på hende og bræger igen. Så går geden i gang med at presse. Kort efter kommer et par bagben ud. Halima bider sig i læben. Normalt fødes et kid med hoved og forben først. Nu må far da skride ind! Det gør han også. Han tager fat i bagbenene og hiver blidt kiddet helt ud. Det hænger helt slapt og stille i hans hænder.

Halima handler hurtigt. Hun tørrer først kiddets næse fri for slim og åbner så dets mund og gør det samme. Få sekunder efter spræller kiddet. Halima smiler og knuger et øjeblik det lille liv forsigtigt ind til sig. Kiddet er varmt og fugtigt, og hun kan mærke dets lille hjerte slå. ”Du er vist en fighter!” Så lægger hun det ned til Basma.

Men Basma reagerer ikke på, at kiddet puffer og skubber for at få mælk. Basma ligger bare helt mat og stille.

Halima får tårer i øjnene. Far aer hende på kinden.

”Basma er bare træt. I morgen er alt godt. Det er jeg sikker på.”

Halima lægger sig ind i teltet igen, men hun kan ikke sove. Det gnaver indeni. Et kid uden en mor har ikke mange chancer for at overleve.

Hun tænker igen på sin storesøster. Hun ville ønske, Amira kom tilbage. Men det gør hun helt sikkert ikke. Hun bor hos faster i en større landsby nu. Den ligger flere dagsrejser væk.

Amira stak af, fordi hun **ikke ville giftes**. Mormor og onkel Ali ville have, hun skulle giftes med fætter Yusef. Far sagde nej, men Amira var bange for, at det ville ske alligevel. Far er nemlig tit væk fra landsbyen i lang tid med deres dyr. Og så er det ikke sikkert, at mor ville turde at sige nej til mormor og onkel Ali. For selv om Ali er mors egen bror, så kan han altså være ret skrap.

Ville ikke giftes

I Etiopien skal man være 18 år, før man må gifte sig. Sådan er loven. Alligevel bliver mange piger gift, før de bliver 18. Forældrene vælger, hvem de skal giftes med. Mange af de piger, der bliver gift, kan ikke længere gå i skole. De skal passe huset, og måske får de også hurtigt selv små børn.

Dette er en sten-ørken:

Afar-ørkenen er fuld af sorte lava-sten. De kommer fra vulkan-udbrud for meget længe siden. Der er meget varmt det meste af tiden. Det regner sjældent. Derfor har planter svært ved at gro her. Det er også svært for folk at finde vand.

Geder i stenhuler:

Geder og får er vigtige dyr i Afar. De giver både mælk, kød og skind. Geder er også dygtige til at finde mad. De kan spise næsten alt. Ofte laver Afar-folket små huler af sten, som gederne bor i om natten. Så er de beskyttet mod rovdyr.

Du skal leve!

Halima vågner ved daggry, selvom hun kun har sovet få timer. I en fart tager hun tøj og sandaler på. Hun skal nå at malke gederne, inden far tager dem med ud for at finde noget, de kan spise.

Hun skutter sig, da hun kommer ud af teltet. Det er køligt. Himlen er dækket af grå skyer. Sådan har det været i flere uger nu. Længe troede de, der endelig ville komme regn. Det er lige på denne tid af året, **det burde regne**. Men i år er der ikke faldet så meget som en dråbe. Og de har ventet i flere uger nu. Om få timer vil skyerne være brændt væk af solen, og heden vil igen lægge sig tungt over ørkenen.

Halima går ind i gedefolden. Basma ligger samme sted som i nat. Den er stadig ikke kommet på benene. Men hvor er kiddet? Hun spejder rundt. Så får hun øje på det. Det ligger krøllet sammen i hjørnet.

Halimas hjerte bløder. Kiddet vil dø, hvis det ikke snart får mad. Så får hun en idé. Hun henter mælkeskålen og får Basma op at stå. Så maler hun den. Basma bræger i protest, men Halima giver ikke op, før hun har fået en god slat fed **råmælk** ud. Så tager hun kiddet på skødet.

Det burde regne
Normalt er der fire perioder hvert år, hvor det regner i Afar-ørkenen. Men sådan er det ikke længere. Klimaet har ændret sig. Nogle gange regner det næsten ikke i et helt år. Så er det svært for mennesker og dyr at overleve i ørkenen.

Råmælk
Når et gedekid bliver født, skal det have mad med masser af næring i. Det får det ved at drikke mælken fra morens yver. I de første dage efter fødslen er der ekstra meget næring i den mælk. Det kalder man for råmælk.

”Halima, hvor er du?” kalder mor lidt efter.
”Hos gederne!”
”Hvad laver du dog?” siger mor skarpt. ”Hvorfor er du ikke i gang med dine pligter?”
”Jeg prøver at få Basmas kid til at spise.” Halima viser glad det lille kid frem i sin favn. Det sutter på et hjørne stof, hun har dyppet i råmælken. Men det går langsomt, for kiddet er svagt.
Mor smælder irriteret med tungen. ”Det er spild af god mælk. Det kid dør alligevel uden sin mor!”

Fra korn til mel:
Der skal bruges mel til at lave brød. I Afar er de glade for at spise brød. Kvinderne maler selv kornet til mel. Det gør de ved at knuse kornet mod en flad sten. De bruger forskellige slags korn. Det kan være hvede, byg, majs og hirse.

Brødet bages i jorden:
Kvinderne bager flade brød flere gange om dagen. De bager brødene i en jord-ovn. De laver et hul med vægge af flade sten. I bunden lægger de varme gløder. Nu kan de sætte dej på væggene og lukke hullet til. Snart er der frisk brød!

”Måske kan jeg redde det,” siger Halima. ”Far ville ...”

”Far giver jer børn alt for mange fikse idéer,” afbryder mor skarpt. ”Men man bliver ikke mæt af idéer. Du synes måske, at far skal **tage ud med gederne** på tom mave? Han er snart tilbage, og så skal maden være klar.”

”Nej,” mumler Halima skamfuld. Hun har helt glemt tiden. Far er gået op til vejen sammen med nogle af de andre mænd fra landsbyen. Cirka hver tredje dag kommer der nemlig en lastbil med vand til dem. Det er på grund af tørken. De kan ikke klare sig uden det vand. Landsbyens **vandtanke** er tømt, og det nærmeste **vandhul** ligger et par timers gang væk.

”Godt,” siger mor. ”Så se at komme i gang, ellers kommer du ikke i skole.”

Kiddet bræger ynkeligt, da Halima med tungt hjerte sætter det ned på jorden igen.

”Jeg kommer tilbage,” lover hun.

Så går hun i gang. Først skal hun malke de andre geder. Hun skal også huske at give dem lidt vand og feje foran teltet. Bagefter skal der tændes bål og bages brød og brygges kaffe. Så hun må hellere rubbe neglene. Det går ikke an at gøre mor vred og gå glip af skolen.

Hun og Musa elsker at gå i skole. Det er sjovt at lære noget. Og vigtigt. Far siger, at Halima er kvik. Hun skal have en uddannelse. Det er hendes hoved, der skal sikre familien en fremtid, siger han. Men lige nu er hun nødt til at hjælpe mor først.

Tage ud med gederne

Hver dag skal gederne ud i ørkenen for at finde noget at spise. De spiser alle slags planter og små grene. Det er mændene og drengenes opgave at passe på dem. Gederne er gode til at bevæge sig i den stenede ørken.

Vandtanke

Nogle landsbyer har en stor tank til vand. Så kommer der en gang imellem en tankvogn og fylder vand i. De landsbyer må ligge tæt på den asfalteret vej, som går gennem ørkenen.

Vandhul

I ørkenen opstår der vandhuller, når det har regnet. Nogle af dem er lige som en lille sø. Men de kan tørre ud, hvis der ikke kommer regn i lang tid.

Flet i lange baner:

Kvinderne i Afar er gode til at flette. De fletter kurve og måtter. De bruger tørret græs og blade. Måtterne bruger familien til at sove på inde i deres runde telt. Men de fletter også ting, som de kan sælge på markedet.

Kender du Kalaha?

I Afar laver de fleste børn deres legetøj selv. Her er vi på besøg i en skolegård. Lige nu spiller børnene Kalaha. Det har du måske også prøvet? De har selv lavet Kalaha-spillet. Det kræver faktisk kun nogle huller i jorden og nogle sten.

Tomme dunke

Musa kommer hen, mens Halima er ved at tænde op. Han har hentet brænde, selv om det egentlig er hendes job. Han hjælper hende altid. Så de begge kan nå i skole. Han driller også altid. Som nu, hvor han glør ned i mælkeskålen.

”Den er kun halvt fuld!” siger han. ”Det er vist en ommer!”
”Så gør det selv!” siger Halima arrigt. ”Hvis du tror, du kan gøre det bedre.”

”Hey, det var kun for sjov,” siger Musa. ”Det er da ikke din skyld, der ikke er mere mælk. Gederne er jo ikke andet end **skind og ben** nu.”

Halima bider sig i læben. Det var ikke hendes mening at lyde så sur.

”Mor skældte mig ud, fordi jeg forsøgte at made kiddet.”

Musa reagerer ikke. Han ser tænsksom ud. Halima tror slet ikke, han hørte, hvad hun sagde.

”Far siger, at hvis regnen ikke snart kommer, så er vi **nødt til at rejse**,” siger han så. ”Vi har allerede mistet alt for mange dyr.”

Halima ser skræmt på ham. ”Men det kan vi da ikke. Hvad så med skolen?”

Skind og ben

Hvis der ikke kommer regn i lang tid, tørrer de fleste planter ud. Selv de små, seje buske visner helt. Så er der ikke mere noget at spise til dyrene. De bliver helt tynde og kan ende med at dø af sult eller tørst.

Nødt til at rejse

Afar-folket er nomader. Det vil sige, at de ikke bor fast på det samme sted. De går fra sted til sted med deres dyr og deres telte. De slår sig ned på steder, hvor der er vand i nærheden. Nogle gange kan de godt blive der længe, hvis der er rigeligt med vand og mad til dyrene.

Kapløb i varmen:

Drengene hjælper til med familiens dyr. Men nu er de færdige for i dag. De øver sig i at gå på hænder. Det er de ret gode til. Nogle gange laver de en konkurrence. De kæmper om at komme først over målstregen.

Pigerne har travlt:

Nu har pigerne her fået fri. Så kan de godt lide at sjippe. Ellers skal pigerne hjælpe meget til derhjemme. De hjælper med at bage brød, lave mad og passe børn. De henter også vand. Ofte skal de gå ret langt for at finde vandet.

Musa når ikke at svare, for i det samme kommer far og de andre mænd fra landsbyen tilbage med deres karavane af æsler. Halima kan straks se, noget er galt. De fægter med armene og taler ophidset.

”Hvad sker der?” hvisker hun.
”Jeg tror ikke, vi får vand i dag,” siger Musa dystert, da far spænder de tomme dunke af deres to æsler.

Stemningen er trykket, da familien samles om morgenmaden. Ingen taler og griner højlydt, som de plejer. Det gør Halima nervøs. Hun er ved at spilde, da hun byder far gedemælken. Det er altid far, der drikker først og så Musa. I dag springer mor over. Alligevel er der kun en mundfuld tilbage, da Halima får kanden. Men hun er taknemmelig. Hendes veninde Kedija er den yngste og har tre brødre. Hun får sjældent mælk. Halima lader den friske mælk blive længe i munden. Hun får ikke mere i dag.
Far brækker et stykke brød af og tager en slurk kaffe.

”Vi gik forgæves,” siger han så. ”Lastbilen kom slet ikke i dag.”
”Hvornår kommer den så?” spørger mor.
”Ingen har hørt noget,” siger far. ”Heller ikke Ali, og han og Yusef har ellers lige været på marked i byen.”
Det giver et sæt i Halima ved Yusefs navn. Førhen så hun og Musa ham tit. Men efter alt det med Amira undgår de hinanden. Ali og mormor er nemlig stadig sure. Det er trist, for de var gode venner.

”Så I er på talefod igen?” siger mor.
”Sådan da,” siger far undvigende. Hans blik strejfer Halima. Hun fornemmer, der er noget, han ikke siger. I stedet spørger han: ”Hvor meget vand har vi?”
”En halv dunk,” svarer Halima.
Mor ser på hende. ”Så må skolen vente. Du må til vandhullet.”
Musa skal til at protestere, men Halima ryster på hovedet. Selvfølgelig må hun hjælpe til. Hun kan jo alligevel ikke bruge en uddannelse til noget, hvis hun dør af tørst.

Hyænerne er glubske:
Der er mange hyæner i Etiopien. Hyænerne er rovdyr. De kan sagtens finde på at angribe husdyr som geder og får. Men for det meste lever de af affald. Hyæner minder lidt om store hunde, og de lever sammen i flok.

Ged på bålet:
Mændene er gået ud i ørkenen for at stege og spise en ged sammen. De slagter selv geden og steger den langsomt over gløderne fra et bål. Det er et gammelt ritual. Her må børn og kvinder ikke være med.

DEN DUMME TJENER

Der var engang et lille kongerige i Kaffa.
Kongen var en ond mand. Hans folk sultede
og led, mens han selv var rig og fed. Kongen
havde også en tjener. En meget dum tjener,
syntes han. Tjeneren gjorde nemlig kun lige
præcis det, han fik besked på. Ikke noget
andet.

En dag var kongen og den dumme tjener på marked. De skulle sælge noget af kongens fine kaffe, så han kunne købe vin.

"Køb vin til mig," sagde kongen, da de endelig skulle hjem. Han rodede i sin lomme. Men den var tom. "Åh nej! Jeg har tabt min pung!"

”Ja,” sagde den dumme tjener. ”Jeg så da godt, at du tabte den.”

"Hvorfor sagde du ikke noget?" sagde kongen paf. "Eller samlede den op?"

"Det sagde du ikke, at jeg skulle," svarede den dumme tjener.

Kongen blev rasende. "Du skal samle alt op," sagde han. "Alt, som jeg eller min hest taber! Det er en ordre." Og så red de hjem igen uden at købe vin.

Et par dage efter red kongen igen på marked med kaffe. Den dumme tjener gik med bag hesten. Denne gang gjorde tjeneren, som han fik besked på. Han samlede alt op, som kongen og hesten tabte. Så lagde han det ned i tasken til kaffen.

“Dumme tjener,” sagde kongen, da de kom frem. ”Tabte vi så noget i dag?”

"Ih ja!", svarede tjeneren.

”Vis mig det!”

Den dumme tjener åbnede tasken.

"Føj! Det er jo hestemøg!" sagde kongen.

"Nu kan vi jo ikke sælge kaffen. Den er lige til at smide ud. Hvorfor gjorde du dog det?"

”Jeg skulle jo samle alt op,” sagde den dumme tjener. ”Alt det, som du og hesten tabte.”

Alle folk rundt om dem lo og pegede fingre.

"Sikke en dum tjener," råbte en.

"Kongen er et fæl!" råbte en anden.

Kongen var meget vred. Men så fik han en idé. Han skrev en lang liste med ting til tjeneren.

”Fra nu af må du kun samle de ting op, der står på listen,” sagde han og gav listen til den dumme tjener. ”Det kan være min pung, min hat eller taske. Ja, selv min hest, hvis den skulle finde på at stikke af.”

"Okay," sagde den dumme tjener.

Nogle dage senere tog de for tredje gang af sted til marked.

"Husk nu listen," sagde kongen. "Lige meget, hvad der sker, skal du holde dig til den! Det er en ordre."

"Javel!" sagde den dumme tjener.

De var nået et godt stykke, da de pludselig så en farlig slange på vejen.

”Vrinsk!” sagde hesten og smed kongen af.

Kongen røg lige ned i et stort hul. Han slog sig slemt. "Hjælp!" skreg han. "Red mig, eller jeg dør!"

”Store konge, det ville jeg gerne,” sagde den dumme tjener. ”Men det må jeg ikke! For du står ikke på listen.” Så tog han hesten og alle tingene og red hjem.

Fra den dag af fik det lille rige en ny konge, og alle var glade.

Denne historie er fra Kaffa-regionen i Etiopien. Det er en frodig del af landet med bjerge og regnskove. Den berømte etiopiske kaffe kommer herfra.

En snedig plan

Mor hjælper Halima med at rydde op efter morgenmaden.

”Gå du bare,” siger mor. ”Så du når hjem, inden det bliver mørkt.”

”Ja, mor,” siger Halima fladt. Det er længe siden, hun har været ved vandhullet. Hun kan følges med Musa hen til det gamle akacietræ. Derefter skal hun gå resten af den lange vej alene. Det har hun ikke lyst til.

”Er du parat, Halima?” kalder far så. Han har gjort æsler klar til at bære vanddunkene.

Halima sukker. Så skynder hun sig at stille alt køkkengrejet på plads i teltet og går ud til Musa og far. Hun kan jo ikke lade sin familie i stikken.

Hun ser op på den grå himmel. Hun fryser lidt. Her i regntiden plejer der ikke at være en sky på himlen. Altså bortset fra lige, når det regner. Og så plejer det at regne kort og rigtig kraftigt. Masser af dejligt vand. Men i år er det bare gråvejr i stedet. Dag efter dag. I går dryppede det også lidt nu og da. Hele dagen. Alle rystede af kulde. Selv dyrene. Men rigtig regn blev det ikke til.

Det er derfor, landsbyens vandtanke er helt tomme nu. For hver dag, der går, bliver tørken værre.

Smør i håret:

Mange af de unge mænd i Afar har en særlig frisure. De bruger smør i håret. Smørret beskytter nemlig godt mod solen. Samtidig bliver håret blødt og krøllet.

Mændene har nederdel:

Nogle mænd i Afar har en 'sanafil' på. Det er et stykke stof, som de vikler rundt om hoften. Lidt som en nederdel. Det har mænd gjort lige siden oldtiden. Længe før bukserne blev opfundet. Piger har kjoler og sjal på.

Mor siger, hun er bekymret for fremtiden. Alt er vendt på hovedet, siger hun. Intet er som før. Halima fugter sine tørre læber. Hvad hun ikke ville gøre for en tår vand! Suk. Hun må vente til vandhullet.

Musa nynner glad, da de begiver sig af sted. Som altid har han sin elskede radio på skulderen.

Halima skæver til ham. Er han slet ikke ked af, at hun ikke skal med i skole?

Det virker ikke sådan. Han skruer bare løs på radioen, der lige nu kun sender **støj og skratten**. Hans lærer, Ahmed, gav ham den. Musa har selv repareret den. Han bliver tit efter skole, når far ikke skal have hjælp med dyrene. Så fikser han og Ahmed gamle apparater, som Ahmed sælger videre. For eksempel radioer. Det giver også lidt ekstra penge til familien.

”Hvad vil du høre?” spørger Musa, selvom radioen stadig kun skratter.

”Ikke noget,” siger Halima. ”Der er jo alligevel ikke noget signal.”

”Jo, der er,” siger Musa tålmodigt. ”Vi skal bare lidt tættere på skolen.”

Halima fnyser. ”Ja, men så har du sikkert brugt batterierne, og så skal du til at skaffe nye.”

”Tænk, hvis vi kunne **få strøm** i landsbyen,” svarer Musa drømmende, åbenbart helt upåvirket af Halimas dårlige humør.

Støj og skratten

Man kan godt høre radio i Afar-ørkenen. Men kun, hvis der står en høj antenne i nærheden. Hvis antennen er for langt væk, modtager radioen et svagt signal. Så er det mest støj og skratten, man kan høre.

Få strøm

Der er ikke noget el i de små landsbyer i ørkenen. Det betyder, at man ikke kan se tv. De har heller ikke noget lys, når solen er gået ned. Man kan ikke bruge nogen elektriske ting. Der er kun el i de større byer i ørkenen.

Køb en kamel:

På markedet her kan man købe og sælge kameler. Store og små, unge og gamle. Kamelen er et meget nyttigt dyr i den varme ørken. Den behøver ikke ret meget at drikke. Og så giver den en fed mælk, som også er sund.

Kvæg skal have vand:

Floden Awash løber gennem en del af Etiopiens Afar-ørken. Hvis man bor tæt på Awash, kan man holde kvæg som dem her. De har brug for meget vand hver dag. I resten af ørkenen er der alt for lidt vand til køer.

”Amira siger, at faster har tv! Hun siger også, de fleste unge har mobiler med radio i. De behøver slet ikke en radio.”

”Nå,” siger Halima og prøver at lyde ligeglad. Selvom hun ikke er det. Hun prøver at forestille sig, hvordan det må være. At bo i en større landsby. At have strøm. At have en mobil, der endda kan spille musik. Fætter Yusef er den eneste unge, hun kender, som har en mobil. Selv hendes far har kun en gammeldags mobiltelefon med knapper.

”Vent på mig!” råber en forpustet stemme med et.

Halima smiler lettet. Det er hendes veninde Kedija, og hun skal også hente vand. Så skal Halima i det mindste ikke gå den lange vej alene. Kedija giver sig til at sludre løs. De ses ikke så tit. For Kedija er næsten aldrig i skole. Hendes mor og far kan ikke undvære hende. Halima lytter kun efter med et halvt øre. De er ved det gamle akacietræ nu.

Musa er sakket bagud, fordi han stadig fumler med radioen. Skratte-skratte-skrat. Hvorfor er han så ligeglad med, at hun ikke skal i skole? Han ved da, hvor glad hun er for skolen.

”Vi ses!” råber hun til ham, da de når til akacietræet. Så går hun og Kedija videre ad stien mod vandhullet.

Musa kommer løbende og griber fat i Halimas arm. ”Hov, hvor skal du hen?”

Halima ruller med øjnene. ”Altså, til vandhullet, jo.”

”Nå, det er derfor, du er så sur!” siger Musa og begynder at grine. ”Har far ikke sagt det til dig?”

”Sagt hvad?” siger Halima irriteret. Hun fatter ikke, hvad der går af ham.

”Far og jeg har lagt en plan. En snedig plan!” hvisker Musa. Hans øjne stråler. ”Vi henter vand på skolen. Der er masser!”

Halima måber, mens tanken synker ind. Så smiler hun.

”Kommer du, Halima?” råber Kedija.

Halima havde et øjeblik glemt alt om hende. ”Vent, Kedija! Kom med os,” råber hun så.

”Kan vi stole på hende?” siger Musa.

Halima tøver kun et øjeblik, men nikker så. Kort efter fanger Musa et radiosignal, og de nynner og danser resten af vejen. Da de langt om længe når i skole, er skyerne brændt væk, og heden simrer i luften.

En sø midt i ørkenen:

Midt ude i ørkenen ligger den store sø Afdera. Men vandet kan ikke drikkes. Der er nemlig rigtig meget salt i vandet. Der er også lidt svovl i. Alligevel kan der leve nogle få slags fisk i den. Søen ligger længere nede end havets overflade.

Markerne er af salt:

Vandet fra salt-søen bliver pumpet ind på flade marker. Her tørrer det ud. Den hede sol får vandet til at dampe væk. Til sidst er der kun saltet tilbage. Saltet bliver samlet med skovle. Det er hårdt arbejde. Saltet kan sælges.

Sig det ikke til nogen

”Vi ses!” siger Musa og trækker så af sted med æslerne. Det er en lille skole. Den har kun to lærere, Ahmed og Mariam, to små bygninger og to klasser. Halima og Kedija går i den ene klasse, Musa i den anden.

”I er sent på den!” siger Mariam, da Halima og Kedija kommer ind i deres klasselokale. ”Og hvorfor er der ikke kommet flere af jer fra landsbyen?”

”Fordi lastbilen ikke kom med vand i dag,” siger Kedija.

”Åh!” siger Mariam, men fatter sig hurtigt. ”Den er nok bare forsinket. I må være tørstige, jeg henter lidt vand til jer.” Så haster hun ud.

Gennem vinduet kan Halima se de to lærere stå og tale tæt sammen ved **skolens vandtank**. Mariam virker oprevet, og Ahmed ser ud til at berolige hende. Da Mariam kommer tilbage, har hun glemt at tage vand med. Kedija trækker bare på skuldrene, men Halima mærker et stik af uro i sin mave. Det går først væk, da Mariam sætter gang i undervisningen.

Der er mere ro og tid i dag, fordi der er så få børn. Halima hjælper altid Mariam med undervisningen. Det elsker hun. I dag øver hun bogstaver med klassen ved tavlen.

”Tak for hjælpen,” siger Mariam, da sidste time er færdig. Hun giver Halimas skulder et klem. ”Godt arbejde. Du er dygtig.”

”Tak.” Halima bliver helt varm indeni. Hendes største drøm er at blive lærer lige som Mariam. Det er der kun en, som ved: Amira. Selv Musa har hun ikke sagt det til. Hun er bange for, han vil skyde hendes drøm ned. At han vil sige, de ikke har råd til, at hun skal **gå så længe i skole**.

Skolens vandtank
Det er vigtigt, at der er vand på skolerne. Så kan eleverne få noget at drikke. Derfor har nogle skoler i ørkenen en vandtank. Nogle gange er tanken stor nok til, at pigerne også kan hente vand til familien.

Gå så længe i skole
Børnene i Afar går kun få år i skole. Nogle kommer aldrig i skole. Og nogle dropper ud af skolen efter nogle år. Det er særligt pigerne. Det er, fordi familien har brug for pigernes hjælp derhjemme.

Ørkenens moskéer:
De fleste folk i Afar er muslimer. Derfor ligger der moskéer som den her rundt omkring i ørkenen. Tårnet på en moské kalder man en minaret. I nogle byer i udkanten af ørkenen ligger der også nogle moskéer, som er virkelig gamle.

De fleste er kristne:
I resten af Etiopien er de fleste kristne. De lever fredeligt sammen med muslimerne. Etiopien blev et kristent land for 1.700 år siden – længe før Danmark. I denne kirke er der guds-tjeneste nu. Mændene skal stå til venstre. Kvinderne til højre.

Det er sent, da Halima, Musa og Kedija er klar til at forlade skolen. Alle andre børn er for længst taget hjem. Halima synes, stemningen virker trykket. Ahmed smiler ikke, som han plejer, da han lægger æslerne med vand. Musa er også sært tavs. Han har ikke engang sin radio på skulderen, da de går hjemad. Halima mærker igen uroen. Hun vil spørge Musa, hvad der foregår. Men Kedija sludrer som altid løs, og de sultne æsler er svære at holde styr på. Solen gløder orange over bjergene i horisonten, da de trætte når frem til landsbyen.

”Sig ikke til nogen, at vi har fået vandet på skolen,” siger Musa, lige inden de skilles fra Kedija.
”Hvorfor?” spørger Kedija.
”For så vil alle andre nok også hente vand på skolen,” siger Musa.
”Men det er da okay?” siger Halima. ”De har jo masser.”
Musa ryster på hovedet. ”Det bliver de ikke ved med at have, hvis de skal forsyne hele landsbyen. Og **ingen vand, ingen skole.**”
Kedija ser usikkert fra Musa til Halima. ”Hvad skal jeg så sige?”
”Sig, det er fra vandhullet,” siger Halima.
”Okay,” siger Kedija tøvende.
”Det skal nok gå!” Halima giver Kedija et beroligende knus. Først da hun er gået, bider hun sig nervøst i læben. Hun håber virkelig, at Kedijas mor og far vil tro på Kedija. Ellers går det galt.

Ingen vand, ingen skole
Folk og dyr skal have vand for at overleve. Hvis det ikke har regnet længe, og landsbyens vandtank er tom, så skal vandet hentes i et vandhul. Det kan godt ligge mange kilometer væk. Det er pigernes opgave at hente vand. Så kan de ikke komme i skole.

Præsteskole for drenge:
Kun drenge kan blive præster i Etiopien. Det tager mange år. De skal gå i en særlig skole. Først bliver de kirke-tjenere. Skolen her ligger på en ø. Nogle starter, når de kun er 8 år gamle. De bor i hytterne.

Engle er budbringere:
For de kristne i Etiopien er engle meget vigtige. Engle er budbringere for Gud. I de gamle kirker er der malet smukke engle på væggene. Her er det ærke-englen Michael med sværdet, som han skal slås med mod djævlén.

”Sikke en tid at komme på,” siger mor, da de endelig er hjemme.

”Men vi har vand!” siger Musa.

De hårde linjer i mors ansigt bløder en smule op. ”Kom og spis, I må være sultne.”

”Hvor er far?” spørger Halima.

”Han er ikke vendt hjem endnu,” siger mor. ”Det er svært at finde mad nok til gederne. Alt er spist eller visnet bort.” Hun giver dem en skål hver.

Musas mave knurrer højt.

Halima sukker også. Menuen står på resten af fladbrødet fra i morges og lidt dadler. Heller ikke i aften bliver de mætte. Alligevel sidder hun bare og piller lidt ved sin mad. Hun kan ikke spise for alle sine tanker. Om vandet på skolen. Som de ikke må sige noget om, selvom alle jo tørster! Og om far med gederne.

Det er farligt i ørkenen, når det er mørkt. Der er rovdyr og kvægtuve.

Pludselig bræger et gedekid i folden. Halima ser på sin mor. Er det, hvad hun tror, det er?

”Det stædige kid har bræget Basma på benene igen. Det må være den mælk, du gav det,” siger mor. ”Det giver ikke op. Lige som en anden, jeg kender, heller ikke gør.” Et lille smil spiller om mors mund.

”Har du givet kiddet et navn?” spørger Musa.

Halima ryster på hovedet. ”Jeg troede ikke, det ville overleve.”

”Selvfølgelig overlever det!” siger Musa. ”Det har jo dig!”

Jesu dåb er en fest:

Den 19. januar holder man en kæmpe fest i hele Etiopien. Den hedder Timkat. De fejrer den dag, hvor Jesus blev døbt. Timkat betyder dåb. Der er flotte optog med præster og musik i mange byer. Og alle tager deres fineste tøj på.

Vandet er helligt:

For de kristne i Etiopien er vandet helligt. Men kun, når en præst har velsignet det. Ved den store Timkat-fest velsigner de masser af vand. Her sprøjter en præst helligt vand ud over folk. Alle bliver helt våde.

KAPITEL 6

En uventet gave

Halima bliver rusket vågen før daggry. Hun har sovet som en sten.

”Op,” siger mor. ”Du skal hjælpe med at pakke.”
”Pakke?” Halima er med et lysvågen. ”Hvor skal vi hen?”
”Vi to skal ikke af sted, men far og Musa skal.”
”Jeg forstår ikke...”
Mor smælder med tungen. ”Der er ikke tid til at forklare. Vi to flytter ind til mormor.”

Halima skynder sig at stå op. Hun kan ikke fatte, at far og Musa skal af sted så hurtigt. Hendes hoved summer af spørgsmål. Men der er ikke tid til svar.

Alle har travlt med at pakke. Halima og mor tager teltet ned og pakker udstyr sammen. Far og Musa læsser kamelerne og sørger for dyrene. Det går stærkt. Det er stadig overskyet, da far og Musa er klar til at drage af sted.

Det svider i Halimas øjne, da far kommer hen for at sige farvel.
”Ikke græde, Halima,” siger han. ”Vær **stærk som en løve**.”
”Men hvorfor skal I væk lige nu?” siger Halima med bævende stemme.

Stærk som en løve
Løven er Etiopiens national-dyr. Engang levede der også mange løver i Etiopien. I dag er der ikke ret mange tilbage. Man siger om løven, at den er stærk og modig.

”Vi er nødt til at rejse,” siger far. ”Vi kan ikke vente længere nu. Der er ingen tegn på regn, og nu er der ikke mere at spise for dyrene her. Der er heller ikke mere at drikke. Hvis vi bliver, dør vores dyr, og så dør vi også.” Han aer hende blidt på kinden. Så går han hen til mor. Halima spidser ører. Hun kan fornemme, at de taler om noget vigtigt.
”Husk nu, jeg har sagt nej til Ali,” siger far.
Mor nikker alvorligt.

Den sødeste honning:
Etiopien er kendt for at lave en masse lækker honning. Honning kalder man også for ’flydende guld’. På markedet får du det med hjem i en pose. Du kan også tage dit eget glas med og få det fyldt.

Pas på – de stikker!
Bierne samler nektar fra de blomster, som de bestøver. Det er en sød saft, som blomsterne laver for at lokke bierne til. Bierne bruger nektar til at lave honning med. Den samler de sammen hjemme i deres bikube.

Halima vil gerne vide, hvad de taler om. Men far siger ikke mere. Det giver et sæt i hende, da Musa dukker op.

”Jeg har noget til dig,” siger han.

Halima måber, da han lægger en mobiltelefon i hendes hånd. Hun har aldrig fået en gave før. Hun har heller aldrig prøvet at ringe til nogen. ”Hvor har du den fra?”

”Det er Ahmeds. Eller *var* Ahmeds. Jeg byttede min radio for den. Nu er den din.” Han griner. ”Men kun til jeg kommer tilbage, så du har bare at passe godt på den!”

”Hvordan bruger jeg den?” spørger Halima.

”Det er nemt,” siger Musa og viser, hvordan hun skal tænde og slukke den. ”Tryk på den grønne knap for at svare, når mobilen ringer, og på den røde, når samtalen er slut. Hvis du vil ringe op, taster du først nummeret og bagefter trykker du på den grønne.”

”Okay,” siger Halima nervøst.

”Der er mere.” Musa giver hende en oplader. ”Den kører på **solceller**,” siger han stolt. ”Jeg har selv lavet den.” Til sidst giver han hende en lap papir, han har revet ud af sit kladdehæfte fra skolen. Der står et telefonnummer på.

”Er det fars nummer?” spørger Halima.

Musa ryster på hovedet. ”Gem det. Nu!”

Forvirret gemmer Halima lappen i en fold i sit tørklæde.

”Godt, vis det ikke til nogen,” siger Musa. ”Men ring til det nummer, hvis du ikke hører fra mig!”

I det samme kalder far. De skal af sted.

Musa smiler til hende. ”Bare rolig, jeg skal nok give lyd fra mig. Hold mobilen tændt hver aften ved solnedgang!”

”Men ...”

Far kalder igen, han er allerede begyndt at gå.

”Du skal nok klare den. Du er sej!” Musa giver Halimas arm et klem, så sætter han i løb efter far. Han er næsten nået frem, da han vender sig om og råber: ”Jeg glæder mig til at høre, hvad mini-Basma kommer til at hedde!”

Halimas syn slører til. Far og Musa lader et af æslerne og Basma og kiddet blive tilbage. De ville aldrig **klare rejsen**. Men hun græder ikke. For hun har jo lovet sin far at være stærk som en løve.

Solceller

Solceller bruger solens stråler og laver dem om til strøm. Med en lille solcelle kan man sagtens lade en mobiltelefon op. Derfor har mange folk i ørkenen købt solceller.

Klare rejsen

Det er hårdt at rejse til fods i Afars sten-ørken. Det er et af de varmeste steder på jorden. Ofte skal man gå i flere dage. Man skal være stærk for at kunne klare rejsen.

Her vokser bomulden:

Måske er din t-shirt lavet af bomuld? Vidste du, at bomuld vokser på planter? Det er bløde totter, der kan renses og spindes til tynde tråde. Der vokser også mange bomulds-planter i Etiopien.

Ged i gryde:

Man kan få meget lækker mad i Etiopien. Det her er en ret, som hedder 'tibs'. Det er kød, som er stegt sammen med rødløg, hvidløg og chili. I Afar laver de det med gedekød. På markedet får man det lige fra den varme pande.

Spredt for alle vinde

Halima er nervøs over at flytte ind hos mormor ude i **den anden ende af landsbyen**. Yusef og hans familie bor i teltet lige ved siden af. De har knap nok talt sammen siden alt det med Amira. Det er underligt at tænke på, at Amira kunne være gift med fætter Yusef nu, hvis onkel Ali havde fået sin vilje. Måske ville hun så endda være gravid nu?

Heldigvis byder mormor dem velkommen med åbne arme. ”Vi må stå sammen, hvis vi vil overleve tørken,” siger hun.

Alligevel kan Halima mærke, at stemningen er anspændt mellem mor og mormor. Som om der ligger noget usagt og dirrer i luften. Mor er endnu mere fåmælt og streng, end hun plejer at være.

”Hvor har I vand fra?” spørger Ali, da han ser deres fyldte dunke med vand.

”Fra vandhullet,” lyver Halima. Hun husker stadig Musas ord om ikke at sige noget om skolen til nogen.

Ali kniber øjnene sammen. ”Jeg troede, det var udtørret.”

Halimas hjerte hopper et slag over. Er vandhullet udtørret?! Bare Kedija ikke har fået ballade.

”Halima,” siger mor så skarpt. ”Bær vandet ind i skyggen.”

”Ja, mor,” siger Halima, lettet over at slippe for onkel Alis spiddende blik.

Om eftermiddagen vil Halima kigge til Basma og kiddet, da hun har et ledigt øjeblik inden maden. De skal spise sammen med Ali og hans familie.

Øv, Yusef er i gedefolden. Halima sukker og vil gå igen. Så opdager hun, at han er ved at undersøge Basma.

”Hvad laver du?”

”Jeg prøver at finde ud af, hvad der er galt med hende.”

Den anden ende af landsbyen

Man bor meget spredt i de små landsbyer. Hver lille familie kan også have flere folde med hegn rundt om til deres dyr lige ved teltet. Så der kan godt være et godt stykke fra den ene ende af landsbyen til den anden.

”Galt med hende?” siger Halima uroligt.

”Hun er svag og giver næsten ingen mælk,” siger Yusef.

Halimas hals snører sig sammen. Hun kan ikke sige noget. Så hun skynder sig bare at gå igen og hjælper mor og mormor med at gøre klar til aftensmaden.

”Ro på,” siger Yusef, da de alle er samlet, og Halima byder ham en skål mad. ”Kiddet skal nok overleve.”

”Det lille skravl,” siger onkel Ali. ”Vi burde slagte det kid. Så har dets mor en chance for at komme sig. Vi kunne godt bruge mere mælk.”

”Nej, det må I ikke,” siger Halima og er ved at tabe Alis skål i skødet på ham. ”Det er synd!”

”Synd?” Ali fnyser højlydt og flår skålen ud af hendes hånd.

”Er det, hvad vores piger lærer i skolen? At være blødsødne?”

Forskrækket slår Halima blikket ned. Mor har sagt, hun ikke må komme på tværs af onkel Ali. Han er stadig vred over, at Amira **har bragt skam** over ham og familien.

”Båndet mellem en unge og dens mor er stærkt,” siger Yusef så. ”Hvis vi slagter kiddet, kan det være, at Basma dør.”

Overrasket ser Halima på Yusef. Tænk, at han kom hende til undsætning. Hun smiler til ham, men får et chok, da Ali griber fat i hendes arm. ”Hvor gammel er det nu, du er, Halima?” spørger han.

Halima kan ikke sige noget. Hendes hjerte hamrer, og hendes tunge slår knuder.

Så smælder mor hårdt med tungen. ”Gammel nok til at vide, at hun ikke skal stå der og glo. Vil du have, vi skal gå sultne i seng, pigebarn?”

Om aftenen kan Halima ikke sove. Hun vender og drejer sig på sin soveplads. Alt føles uvant og fremmed, og mormor snorker. I hånden knuger hun mobilen. Hun var klar ved solnedgang og ventede til længe efter, det blev mørkt. Men Musa ringede ikke.

Hun har det, som om hendes hjerte er gået i tusind stykker. Familien er spredt for alle vinde. Klarer Musa og far den? Og deres dyr? Hvor lang tid skal de være væk denne gang? Vil hun og mor klare sig her i landsbyen? Hvorfor ville Ali vide, hvor gammel hun er?

Halima krøller sig sammen. Hun savner far, Musa og Amira frygteligt. Hvordan skal hun være stærk som en løve uden dem?

Har bragt skam

For folk i Afar er det vigtigt, at andre ikke taler dårligt om familien. Det kan nemlig betyde, at de andre ikke længere stoler på familien eller ikke vil hjælpe. Det kan ske, hvis en i familien har gjort noget, som andre folk synes, er forkert. Så har de bragt skam over familien.

Græshopperne æder løs:

Græshopper gør enorm skade i Østafrika. Nogle gange kommer de i kæmpe flokke. Så spiser de alle planter på deres vej. På den måde ødelægger de høsten for bønderne. De æder også meget af det, de andre dyr skulle have spist.

Pas på skorpionen!

Skorpioner er små, men det kan være ret farligt at blive stukket af en. Derfor skal man holde godt øje med dem. Den her er dog helt død. Den blev nemlig opdaget. Den er mast flad og har også mistet sin skarpe gift-krog på halen.

KAPITEL 8

Alis pris

De næste dage går med hårdt arbejde fra morgen til aften. Halima får ikke tid til at gå i skole. Mormor har hele tiden nye opgaver til hende. Der skal fejes og ordnes både inde og ude, passes dyr, hentes brænde og sørges for mad.

De første aftener før sengetid spørger mor stille: ”Noget nyt?”

Hver gang ryster Halima på hovedet. Hun har fortalt mor om mobilen fra Musa. Men ingen andre.

Til sidst holder mor helt op med at spørge, selvom Halima troligt venter med mobilen tændt hver aften ved solnedgang. Halima frygter, at intet nogensinde bliver som før igen. Der er stadig ingen regn. Der er næsten ikke engang gråvejr mere. De fleste dage er skyerne væk, og heden er vendt tilbage.

En tidlig morgen en uge senere sender mormor Halima ud efter brænde. Da Halima kommer tilbage, står hun og mor og skændes lavmælt.

Urolig går Halima i gang med morgenmaden. Der er allerede tændt bål og lavet dej. Så hun skal bare sætte vand over og bage fladbrødene. Selvom de kun har brugt få liter om dagen, er vandet fra skolen for længst væk. Men Ali har heldigvis skaffet nyt vand. Halima ved ikke hvorfra.

Sivbåde som i oldtiden:

Den lille fisker-båd hedder en 'tankwa'. Den er ikke lavet af træ eller plastik. Den er lavet af siv. Sivene hedder papyrus, og de er flettet og bundet sammen. Sådan lavede man også både i oldtiden i Etiopien og Egypten.

Flodhesten er farlig:

Flodheste er i vandet hele dagen. Når solen går ned, åbner de gabet, fordi de er sultne. De spiser græs om natten. De åbner også gabet, når de er sure og vil true. En sur flodhest er meget farlig. Den er kæmpestor og bider meget hårdt.

Hun skæver til mor og mormor. Mor ser meget vred ud.

Halima kommer til at spilde lidt vand og bider sig i læben. Så hælder hun det sidste vand i kaffekanden. Det er grumset og sandet, men hver en dråbe skal med. Intet må gå til spilde. Så længe de koger det, **bliver de ikke syge**.

Det giver et sæt i Halima, da mor pludselig hæver stemmen: "Nej! Det er alt for tidligt. Det har min mand gjort klart! Og jeg er enig."

"Vi har ikke hørt fra dem i mange dage nu," siger mormor.

"Det kan jo være, de er døde!"

"Det er de ikke!" gisper mor forpint. "Det kan de ikke være."

"Vær nu fornuftig. Det er jo ikke nu, men først om nogle år," siger mormor indtrængende. "Du ønsker vel at overleve? At hun skal overleve?"

Mor skælver ophidset. Så bøjer hun hovedet og nikker.

"Godt, så er en aftale om ægteskab hendes bedste chance. Jeg siger til Ali, at det er besluttet." Derpå skrider mormor lige forbi Halima. Uden så meget som et blik eller et ord.

Halima styrter hen til mor. Hun knuger kaffekanden i sine hænder. "Hvad er det, mormor taler om? Der er da ikke sket noget med far og Musa, vel?"

Mor svarer ikke, men ser bare fortvivlet på hende. Ikke hårdt og strengt som hun plejer.

Bliver de ikke syge

Man kan godt blive meget syg af at drikke vand, der er snavset. Nogle gange kan der være mange bakterier i det. Men hvis man koger vandet, slår man alle bakterierne ihjel.

Masser af fisk i søen:

Der er flere søer i Etiopien. Den største af dem hedder Tana-søen. Den er lige så stor som Lolland, Falster og Bornholm tilsammen. Mange lever af at fange fisk i Tana-søen. Kvinderne her arbejder med at rense fiskene.

Pelikaner elsker fisk:

Ved Tana-søen lever der tusindvis af pelikaner. Pelikanen er en af de tungeste fugle i verden, som også kan flyve. De elsker at spise fisk. De store fugle holder sammen i flokke. De hjælper hinanden med at fiske.

Selvom solen bager, gør det Halima helt kold indeni.

Så rører mor ved hendes hår. "Sikke en fuglerede." Hendes stemme skælver, og hun ser træt ud. "Vi må få det flettet." Hun vinker Aisha, Alis svigerdatter, hen.

Halima sætter sig med en knude i maven på jorden.

"Vi rejser i morgen med Ali og mormor," siger mor, da Aisha er gået i gang med at flette. "Han er villig til at slå en streg over fortiden. Han ønsker, at du og Yusef skal giftes. Ikke nu, men om nogle år."

"Jeg vil ikke giftes! Jeg vil gå i skole og blive lærer," buser det ud af Halima. "Hvorfor kan vi ikke blive her?"

Mor sukker dybt. "Der er ikke nogen fremtid her uden vand. Vi kan ikke regne med hjælp udefra mere. Alle rejser."

"Men der er jo vand på skolen!" bliver Halima ved. Hun vifter Aishas hånd væk og rejser sig vredt. Hun kan ikke fatte, at mor giver op så let. "Far siger, jeg skal gå i skole!"

"Far er her ikke! Vi har ikke noget valg. Det er onkel Alis pris for at tage os med." Mor tager fat i Halimas skuldre og rusker hende blidt. "Det nytter ikke at kæmpe, lille løve. Jeg ville ikke sige det før for ikke at gøre dig ked af det, men skolen er lukket. Deres vandtank er for længst tømt. Hvor tror du, vi har vand fra nu?"

Åh nej, så kom Kedija i klemme. Hun har nok været nødt til at afsløre, hvor de fik vandet fra. Eller også er det onkel Ali, der har gættet det. Bare Ahmed og Mariam er okay. Halima synker mat ned at sidde igen.

Al kampvilje er suget ud af hende, ligesom tørken har suget alt liv ud af landsbyen.

Krokodillen lur:

I nogle floder og søer holder krokodillerne til. En krokodille ligger bomstille i vandet. Så tror fugle og andre dyr, at den bare er en gammel træstamme. Men når de kommer tæt på, angriber krokodillen lynhurtigt.

Geparden lever skjult:

Den nord-afrikanske gepard lever også i Etiopien. Man kan både finde den i ørkenen og i bjergene. Men den skjuler sig godt, så man ser den sjældent. Geparder er verdens hurtigste dyr på land. De kan løbe over 100 kilometer i timen!

DEN HØRDE SANDHED

Ild, Vand, Sandhed og Løgn var venner. De styrede hele verden sammen i fred. Men inderst inde hadede Løgn de tre andre. Han ville være konge og regere alene i hele verden.

"Hvorfor finder vi ikke hver et rige at regere?" sagde han en dag. Han havde nemlig lagt en ond plan for at slippe af med de andre.

Ild, Vand og Sandhed var med på idéen. Så tog de alle fire af sted.

Nogle dage senere løb de tør for mad.

"Vi to kan jo raffe om, hvem der skal hente mad," sagde Løgn nu til Sandhed. "Den, som slår højest, vinder."

"Fint," sagde Sandhed.

De raflede, og Løgn vandt. For Løgn snød. Så Sandhed gik på jagt efter mad.

Nu satte Løgn sin onde plan i gang.

"Ild er vores værste fjende," hviskede han til Vand. "Han vil brænde alt af. Først sit eget rige. Så vores. Det har han selv sagt!"

Vand blev meget bange: "Hvad skal vi gøre?"

"Vi må slå Ild ihjel," sagde Løgn. "Du må slukke ham. Lige nu!"

"Okay," sagde Vand. "Men lov mig, at du øser mig op bagefter. Ellers dør jeg."

"Klart," sagde Løgn. "Jeg skal øse dig op med mine egne hænder!"

Som sagt så gjort. PLASK, lød det, da Vand sprang på Ild. Med et arrigt sprut blev Ild slukket.

"Hjælp mig!" skreg Vand. Han var nu kun en lille pyt på den tørre jord.

Men Løgn lo bare ondt, og Vand sev bort. Til sidst var han helt væk.

Kort efter kom Sandhed tilbage med mad. "Hvor er Vand og Ild?"

"De kom op at slås og slog hinanden ihjel," løj Løgn med et snøft. "Det er så trist. Jeg gjorde alt for at stoppe dem."

Løgn og Sandhed gik videre. Da de kom til et stort bjerg, slog de lejr.

"Tænd du bål," sagde Løgn. "Så finder jeg mere brænde."

"Fint," sagde Sandhed.

Løgn løb op på bjerget. Nu ville han slå Sandhed ihjel også. Han gav en kæmpe sten et skub. Den rullede i høj fart ned mod Sandhed.

Men Sandhed anede uråd. Hun sprang væk fra stenen. Stenen ramte jorden og gik midt over. Den var fuld af smukke ædelsten. Løgn kom ned og fandt Sandhed i live og med en stor skat.

"Det er snyd!" sagde han. "Jeg vil også have en skat! Skub en af de der store sten ned til mig."

"Godt," sagde Sandhed. "Men det er på eget ansvar." Så løb hun op på bjerget. Med et skub sendte hun en ny stor sten ned. SPLAT, lød det, da den ramte Løgn. Og stendød var han.

Så selv om Løgn kan lave mange ulykker, så sejrer Sandhed altid til sidst.

Denne historie er fra Oromo i Etiopien. Den er gået fra mund til mund i mange generationer. Folk i Oromo kan godt lide fabler, der handler om retfærdighed.

Brug for hjælp

Modløs går Halima hen for at se til Basma og kiddet. Kun for at opdage, at de ikke er der.

”Hvor er de?” spørger hun med bange anelser Yusef. Han er på vej ud med de andre geder for at finde føde til dem.

”Jeg er ked af det,” siger han og undgår hendes blik. ”Vi kan ikke have Basma med, når vi rejser. Og far siger, vi skal feste i aften ...” Han siger ikke mere. Det behøver han heller ikke.

Det er dråben. Halima kan ikke klare mere. Ali har slagtet Basma og kiddet. Så de kan lave festmiddag i aften. ”Føj, hvor er I lede!” hvæser hun. ”Jeg vil ikke giftes med dig. Ikke nu eller om 100 år. Aldrig. Jeg vil gå i skole og være lærer!”

Med gråd stikkende i halsen haster Halima ud af folden igen. Tårer brænder i øjnene på hende, men hun vil ikke græde.

”Vent!” råber Yusef efter hende. ”Jeg ...”

Lær alfabetet:
Her i klassen er eleverne ved at lære alfabetet. Bogstaverne ligner ikke dem, du kender. Det er nemlig det amhariske alfabet, eleverne skal lære. Amharisk er det sprog, som de fleste lærer i Etiopien.

Med i skole:
De fleste børn i Etiopien kommer i skole i første klasse. Men der er også mange, som kun bliver i skolen nogle få år. Det er især piger fra fattige familier. De når ikke at lære så meget. De skal hjælpe familien i stedet.

Halima hører ikke efter. Hun løber. Hun må væk. Hun kan ikke holde ud at være et sekund længere i landsbyen.

Før hun ved af det, er hun kommet så langt væk, at hun står foran det gamle akacietræ igen. Hun stopper forpustet op. Hvorfor løb hun den her vej? Vandhullet er udtørret, og skolen er lukket. Måske ser hun aldrig Mariam og Ahmed igen. Hun skælver. Måske heller ikke far og Musa.

Halima finder mobiltelefonen frem. Hun har den altid på sig. Der er flere timer til solnedgang, alligevel tænder hun den. Hun stirrer ned på den. Bare Musa ville ringe. Nu. Men intet sker.

Tårer pibler frem, selvom hun lukker øjnene hårdt i. Hun er ikke stærk som en løve. Slet ikke. Hun åbner øjnene igen og stirrer op i akacietræets krone. Det ser goldt og livløst ud. Ligesom alt andet omkring hende i stenørkenen.

Med ét hører hun sin fars stemme i sit hoved: ”Du kan lære meget af akacietræet, Halima. Det ser måske dødt ud, men det er det ikke. **Akacietræer** giver ikke op. De kæmper og tilpasser sig. Ligesom Afarfolket.”

I samme øjeblik kommer Halima i tanke om sedlen, som Musa gav hende. Hun havde glemt alt om den. Hun roder i sit tøj. Hvor var det, hun gemte den? Dér! Med sitrende fingre folder hun den ud. Nummeret er udtværet, men kan stadig læses. Musa sagde, hun skulle ringe til det, hvis hun fik brug for hjælp. Halima tøver kun et øjeblik. Så ringer hun op.

”Allah være lovet, endelig ringer du!” lyder en velkendt stemme i den anden ende.

Halima kan ikke tro sine egne ører. ”Amira, er det dig?” Var det virkelig Amiras nummer, Musa havde givet hende?

”Ja, selvfølgelig er det mig, din dumme ged!” siger Amira.

”Musa og jeg har været ved at dø af bekymring! Vi har ringet og ringet.”

”Hvad? Jeg har ikke fået nogen opkald?!” Halima forstår slet ingenting. ”Og vent, er Musa sammen med dig?”

”Vi kunne ikke komme igennem til dig. Sikkert fordi signalet er elendigt i den dumme landsby.” Amira sukker højt. ”Og ja, Musa er her og har det godt. Han kan ikke finde rundt her endnu. Det er en **stor landsby**. Så det meste af dagen farer han forvildet rundt efter vores geder, nu hvor far ikke er her.” Amira griner højt.

Samle brænde:

Ude på landet bruger de bål til at lave mad på. Det er pigernes opgave at samle brænde. Det gør de, når de har fri fra skole. I ørkenen kan det være svært at finde, men pigerne her bor i bjergene. Her er der masser af brænde.

Kokasser kan brænde:

Tørrede kokasser kan også bruges til bålet. De brænder faktisk ganske fint. Pigen her går rundt på marken og samler kokasserne sammen. Hun lægger dem i klumper, så de kan tørre i solen.

Akacietræer

Et akacietræ er stærkt og kan vokse midt ude i en ørken. Det har nemlig ikke brug for ret meget vand. Og så har det meget lange rødder. På den måde kan det suge vand dybt nede i jorden.

Stor landsby

Der er også nogle få byer i ørkenen med huse af sten, hvor der bor lidt flere folk. Ofte er der en benzintank, en moské og måske en lille politistation. Så er der også vand og el – og ofte et lille marked og en skole. Kun meget få byer i ørkenen er større end det.

En ny brønd

I Danmark er vi meget heldige med vand. Vi henter alt vores vand nede i jorden. Det kaldes grundvand, og det er meget rent. Ofte skal man ikke grave særlig dybt for at finde dejligt vand. Men i Afar-ørkenen er det svært at lave en god brønd. Man skal grave meget dybt. Og man skal bore gennem sten og klippe.

Halima bliver svimmel. "Hvor er far?" hvisker hun og knuger røret ind til øret. Hun kan ikke få sig selv til at spørge, hvad der er sket, siden han ikke er der.

"Rolig nu, lille løve, far har det også fint. Han er på vej for at hente dig og mor!" siger Amira. "I skal flytte her til fasters landsby. Der er netop gravet **en ny brønd**, så her er nok vand til alle. Rent vand. Familien glæder sig til, I kommer. De er ved at gøre klar. Vi skal bo hos faster og onkel, til vi får vores eget hus. Tænk dig lige det, vores eget hus!"

"Er det sandt? Kommer far efter os?" siger Halima og begynder så for alvor at græde.

Der bliver stille i den anden ende af røret. "Jamen Halima, hvorfor græder du?" spørger Amira blidt.

"Fordi ... fordi," hikster Halima. "Jeg er bare så glad lige nu!"

Hente vand:

Piger skal også hente vand ved brønden. Det kræver gode kræfter at trække vandet op. Bagefter skal de tunge dunke bæres hjem. Her er vi oppe i Etiopiens grønne bjerge. Her skal de ikke gå så langt for at finde vand som i ørkenen.

Pigeværelse:

I bjergene er husene lavet af ler og træ. I denne familie har pigerne deres eget lille værelse, hvor de sover sammen. De har ikke så mange ting. Deres tøj hænger i en pose i loftet. De har et myggenet over sengen.

KAPITEL 10

En ny start

Efter samtalen med Amira skynder Halima sig tilbage. Hun er lettet og kan ikke vente med at fortælle mor, at far og Musa har det godt, og at far er på vej for at hente dem.

Da hun nærmer sig, får hun øje på en velkendt lastbil. Det er den, der altid kommer med vand! Folk fra landsbyen stimler sammen omkring den. Den må lige være kommet. Døren i passagersiden går op, og en mand stiger ud. Halimas hjerte flyver op i halsen på hende. Så sætter hun i løb. Det er far! Han er her nu.

Nogle timer senere har mor og Halima pakket alle deres ting. Far er ved at læsse deres æsel. Han vil af sted med det samme, selvom landsbyen er ved at tilberede et festmåltid af ged. Luften mellem ham og Ali er iskold, så det er bedst for alle.

Halima er lettet over, de forlader landsbyen nu. Hun har ikke set skyggen af Yusef. Han er som sunket i jorden. Desuden giver lugten af friskstegt ged hende kun kvalme. Hun har ikke lyst til at spise hverken Basma eller kiddet, lige meget hvor sulten hun er.

”Er I helt sikre på, I vil rejse?” siger mormor, da de skal gå.
”Nu har vi jo vand igen.”

”Ja, men fremtiden er for usikker her,” siger far. ”Så vi må tilpasse os og søge nye græsgange.” Han blinker til Halima.
”Desuden er der en større skole i vores nye landsby. Der er gode lærere og bøger til alle. Man kan også gå flere år i skole der – helt til sidste klasse.”

Halima lyser op. ”Må Musa og jeg gå der?”

Far aer hendes kind. ”Jeg har skam allerede meldt dig ind. Du skal ikke giftes. Du er vores families fremtid. Du kan blive lærer. Det ved jeg godt, at du drømmer om. Jeg er sikker på, at du bliver meget dygtig i den nye skole”

Blomsten Addis Ababa:

Etiopiens hovedstad hedder Addis Ababa. Det betyder 'den nye blomst'. Det er en stor og moderne by med mange høje huse, motorveje, metro-tog og busser. Der bor næsten lige så mange mennesker som i hele Danmark.

De fattiges kvarter:

I Addis Ababa bor der også mange fattige mennesker. Familierne bor i nogle små skure. Der er mange af den slags fattige kvarterer i byen. Der flytter hele tiden flere fattige til byen. De kommer for at finde et arbejde.

Halima smiler og skynder sig så at prøve at finde Kedija. Hun vil gerne sige farvel, men ligesom Yusef er veninden ingen steder at finde.

”Så er det afgang!” siger far fast. ”Vi skal nå et godt stykke, før vi slår lejr for natten. Vi har trods alt tre dages rejse foran os.”

Nu får Halima tårer i øjnene igen. Hun kan ikke lide at tage af sted uden at sige farvel til Kedija og Yusef. Hun sagde nogle hårde ord til ham, og selvom hun mener dem, så vil hun ikke skilles som uvenner. Men der er ikke noget at gøre. Så lidt efter begiver de sig på vej.

De er dog ikke nået særlig langt, før der bliver råbt efter dem.

”Halima!” Det er Yusef, der råber.

”Vent!” råber Kedija.

Halima vender sig om. Forpustede kommer Kedija og Yusef løbende hen mod hende. Yusef stopper dog op et par meter væk med usikker mine. Så lyder der en ynkelig brægen. Kedija har noget i favnen. Halimas hjerte springer to slag over, da det går op for hende, at det er kiddet.

”Den lille stædige ged har været hos mig,” siger Kedija og rækker kiddet frem mod Halima.

”Jeg gemte det for min far,” siger Yusef. ”Efter at jeg sagde til ham, jeg ikke gider blive tvunget til at blive gift.” Han slår blikket ned. ”Jeg er ked af, at jeg ikke kunne redde Basma.”

Halima knuger kiddet ind til sig. Det bræger højt i protest. ”Tak ... venner,” siger hun hæst og ser på Yusef, da hun siger ordet venner. ”For alt.”

”Så lidt, jeg vil savne dig,” siger Kedija og giver Halima en plasticflaske med mælk også. ”Så kræet kan få mad på turen.”

”Jeg vil også savne dig!” siger Halima. Så smiler hun til Yusef.

Han smiler skævt tilbage. ”Jeg tror, du bliver en god lærer. Lidt skrap måske, men god.”

Halima er trist, da de tager afsked, men også lettet. Kedija og Yusef bliver stående i lang tid og vinker. Hver gang Halima vender sig, står de der stadig. Til sidst er de kun små prikker.

Nogle timer senere slår de lejr. Halima samler brænde, og mor tænder bål. Om lidt er der kaffe. Solen er ved at gå ned, da Halimas mobil pludselig ringer. Det er Musa.

”Hva’ så, din dovne ged, kommer I snart?” spørger han drillende.

”Ja ja, vi er på vej!” griner Halima.

”Har du fundet på et navn til mini-Basma?”

”Ja,” siger Halima og mærker et stik ved tanken om Basma. Men så aer hun den lille krop i sin favn og kan ikke lade være med at smile bredt. ”Kiddet skal hedde Raja. Det betyder håb.”

Trafikken er vild:
Trafikken i Addis Ababa kan godt være ret vild. Der er mange biler, busser og lad-biler med stort læs på. Derfor kan det godt tage lang tid at komme igennem byen.

Små, blå taxier:
Mini-taxien her hedder en ’bajaj’. Den er billig at køre til markedet i. Førerne pynter deres bajaj med klistermærker, perler og maling. Den her har farverne fra det etiopiske flag: Grøn, gul og rød.

DEN SNU RÆV

Der var engang en struds og en løve. De boede i ørkenen. Begge to havde husdyr, som de passede. Strudsen havde en ko. Løven havde en tyr.

En dag sagde løven: "Hvorfor lader vi ikke vores ko og tyr gå sammen? Så kan vi jo skiftes til at vogte dyrene. Du kan vogte den ene dag, og jeg kan vogte den anden dag."

"Okay," sagde strudsen.

I lang tid gik det fint med at vogte koen og tyren på skift.

Så en dag så løven, at koen skulle have en kalv. Den havde fået en meget tyk mave.

Den dag var det strudsens tur til at vogte dyrene. Men løven var snedig: "Tag du bare fri i dag, kære struds," sagde løven. "Jeg skal nok vogte vores dyr i dag."

"Tusind tak, kære løve!" sagde strudsen glad. "Hvor er du en god ven." Og så stak den hovedet i busken og nød sin fridag.

Løven tog dyrene med ud at græsse. Kort efter fik koen en sund og rask kalv.

Om aftenen kom strudsen forbi for at hente sin ko.

"Se, struds!" sagde løven. "Min tyr har født en kalv."

"Sikke noget ævl," sagde strudsen.

"Det kan da ikke lade sig gøre. Tyren er jo en han."

"Men det passer!" blev løven ved.

Sådan kom de ud i et stort skænderi.

"Lad os ikke blive uvenner," sagde løven til sidst. "Rådet kan afgøre vores strid."

"Fint," sagde strudsen. Så sendte de bud efter alle dyr i ørkenen.

"Min ko har fået en kalv," sagde strudsen.

"Nej," sagde løven. "Det er min tyr, der har fået en kalv." Og så smilede løven med alle sine skarpe tænder.

"En tyr kan da ikke få en kalv," hviskede dyrene til hinanden. Men ingen turde sige det højt. De var bange for løven.

Men så kom den snu ræv løbende forbi. Alle dyrene råbte: "Du må hjælpe os, hr. Ræv! Afgør striden mellem strudsen og løven."

"Det kan jeg ikke," råbte den snu ræv tilbage. "Jeg har så travlt. Far ræv skal nemlig føde en lille hvalp om ti minutter."

"Ævl," sagde løven. "Far ræv kan da ikke føde hvalpe. Det er kun en Mor ræv, der kan det. Du har bare at blive her og hjælpe os!"

"Det er vel ikke mere ævl, end at en tyr kan føde en kalv, kære løve," råbte den snu ræv. Og så løb han væk.

I det samme indså løven sin fejl.

"WA-A-AH!" brølede den og løb rasede efter den snu ræv. Men ræven var både snu og hurtig. Den løb om hjørner med løven, så den til sidst ikke kunne finde hjem.

Og sådan gik det til, at strudsen fik både koen, kalven og tyren.

Denne historie er fra Afar i Etiopien. Folk i Afar kan godt lide fabler, hvor den kloge snører den mindre kloge. En fabel er en kort fortælling. De handler tit om dyr, der tænker og gør som mennesker.

VÆRD AT VIDE OM ETIOPIEN

Etiopierne er meget stolte af deres land. Det har de god grund til, for der er mange ting, som gør landet specielt.

Det er her, den berømte flod Nilen begynder. Lige på det sted, du ser på billedet. Det er verdens længste flod. Nilen er 6.600 kilometer lang. Den løber gennem landene Sudan og Egypten og ender i Middelhavet.

Etiopierne siger også, at selveste Pagtens Ark findes her. Pagtens Ark er en kasse med de to stentavler med De ti bud, som Moses fik af Gud. Alle kirker i Etiopien gemmer en kopi af Pagtens Ark. Den rigtige skulle være i en meget gammel kirke i byen Axum. Ingen ved det helt sikkert, men det er i hvert fald en spændende historie!

Det er også specielt for etiopierne, at de godt kan finde på at made hinanden, når de sidder og spiser. Det kalder man for "gursha". Det betyder "en mundfuld" på sproget amharisk. Når du laver en gursha, tager du et stort stykke madpandekage og lægger det i en andens mund. En gursha er kærligt ment, så man siger aldrig nej tak til det. På næste side kan du finde flere specielle ting ved Etiopien.

Kong Lalibelas kirker

De fleste etiopiere er kristne. Sådan har det været i over 1.700 år. Derfor har de mange rigtigt gamle kirker.

Nogle af de mest berømte er hugget direkte ud af klipperne. Det var kong Lalibela, der byggede dem.

Sagnet siger, at hel hær af engle hjalp til. Den på billedet hedder Sankt Georg-kirken.

Mange er også muslimer

Ikke alle er kristne i Etiopien. Der bor også mange muslimer. Folket i Afar-ørkenen er muslimer.

Der har været flere blodige krige mellem kristne og muslimer gennem tiden. Men i dag lever de fredeligt sammen. Mange steder ligger der kirker og moskéer lige ved siden af hinanden.

Kaffe er fra Etiopien

Etiopierne elsker kaffe. Faktisk mener man, at kaffen er opfundet i Etiopien.

Kaffebønnerne blev opdaget af gedehyrden Kaldi for over 1000 år siden. Hans geder havde spist nogle røde bær. Nu kunne gederne ikke falde til ro. Det var kaffebønner, gederne havde spist. Så fandt man på at bruge bønnerne til en drik.

Mange folk og sprog

I Etiopien bor der mange forskellige folk og stammer. Mange af dem har også deres eget sprog. Faktisk tales der mere end 80 forskellige sprog i landet.

Et af sprogene kan de fleste tale. Det hedder amharisk og kommer af det oldgamle sprog ge'ez. Det er i familie med arabisk og hebraisk, som de taler i Israel.

En pandekage med mad på

Etiopiens nationalret hedder injera. Det er en stor pandekage. De bruger den som en slags tallerken. De lægger flere lækre retter ovenpå. Så river de små stykker af pandekagen, som de samler måden op med.

Ofte deler man en injera med andre. Men man må kun spise med højre hånd. Venstre hånd er uren, mener de.

Året har 13 måneder

I Etiopien er kalenderen lidt anderledes end i Danmark. I Danmark har vi nu år 2020. Men i Etiopien har de år 2012. Nytår fejrer de den 11. september. Julen fejrer de den 7. januar. Og så har de 13 måneder, hvor vi kun har 12. Den ekstra måned varer dog kun fem eller seks dage.

ETIOPIENS NATUR OG DYR

Der er stor forskel på naturen i forskellige dele af Etiopien.

En stor del af Etiopien ligger helt oppe i over 2000 meters højde. Det er lige så højt oppe som mange bjergtoppe i Europa. Det kalder man for højlandet. Her er der meget grønt og frodigt.

En anden del af landet ligger lige så langt nede, som Danmark gør. På samme højde som havet. Det hedder lavlandet. Her er der tørt og meget varmt. Det er her, du finder Afar-ørkenen, vulkanen Erta Ale og svovlsøerne.

Dyrelivet er også meget forskelligt.

I højlandet kan du se flodheste og pelikaner i den store sø, som hedder Tana-søen. Her er også mange hundrede andre slags flotte fugle. I lavlandet lever kun de dyr, som kan klare sig i de varme og barske omgivelser.

Etiopien har også en mægtig bjergkæde, Simien-bjergene. Her lever nogle dyr, som kun findes i Etiopien.

De lever kun i Etiopien

I Simien-bjergene lever der flere dyrearter, som kun findes i Etiopien.

Der er for eksempel den etiopiske ulv og den etiopiske stenbuk. Der er også gelada-bavianen. Den kaldes også for 'aben med det blødende hjerte'. Det er fordi den har en rød plet på brystet i stedet for en rød numse som andre bavianer.

Mange fuglearter

Hvis du er vild med fugle, skal du tage til Etiopiens højland. Bædere som den her har flotte farver. Når de har fanget en bi, slår de brodden af den på en sten.

Men der er også den store afrikanske fiskeørn, der jager fisk og mindre dyr. Og flokke af pelikaner. De er sjove og lidt klodsede at se på, når de letter og lander.

Vulkanen Erta Ale bobler

I Etiopiens lavland ligger vulkanen Erta Ale. Den har to kratere, som er fulde af rygende lava. Man kalder også Erta Ale for 'Helvedes port'. Der findes andre vulkaner i Etiopien, men Erta Ale er den højeste af dem.

Hvor andre vulkaner kan 'sove' i mange år, så er Erta Ale en aktiv vulkan: Den syder og bobler hele tiden.

Ørkendyr

Kan der leve dyr i en varm ørken? Det kan der godt, men de kan være svære at få øje på. I Etiopiens varme lavland er der både strudse, gazeller og små familier af vortesvin. Der er også hyæner og geparder.

Og så er der selvfølgelig gribbene. Man kalder dem naturens skraldemænd, fordi de spiser ådsler, altså døde dyr.

Den mægtige Nil

Har du hørt om floden, som hedder Nilen? Det er verdens længste flod. Den løber også gennem hele Egypten. Nilen giver vand til millioner af mennesker – og til deres dyr og deres jord. Det meste af vandet i Nilen kommer fra Etiopien – fra 'Den Blå Nil'. Den starter lige her ved vandfaldet 'Tis Abey'. Det betyder 'vandet, der ryger'.

Svovlsøerne er giftige

Prøv at se på billedet. Det ligner noget fra en anden planet. Men det er faktisk Dallol i det nordlige Etiopien.

Her er der en stor og dyb revne i jordskorpen. Den virker omtrent som en vulkan. Kogende varmt svovl og salt bliver skubbet op. Det danner hele søer af svovl, der har giftige gule, orange og grønne farver.

VERDENSMÅLENE: ALLE ARBEJDER SAMMEN

Alle verdens lande har lavet en aftale med hinanden. De har aftalt, at verden skal blive et bedre sted at være for alle.

Det har de aftalt i den store forening af lande, der hedder FN.

Der er 17 vigtige mål

For at være sikker på at få gjort noget ved alle de vigtigste problemer har de lavet 17 mål. Dem skal alle lande hjælpe med til at nå. Denne store aftale kalder man for verdensmålene.

På vej mod en god verden, både for mennesker og natur

Her er nogle af de vigtige mål:

I fremtiden må der ikke længere være mennesker, som er meget fattige. Der skal være arbejde til alle. Ingen må gå sultne i seng. Alle børn i verden skal have en god skolegang. De skal også have lov at komme til læge eller på hospitalet, når de er syge.

Miljøet skal også blive renere, så både mennesker, dyr og planter kan leve godt.

Etiopien er også på vej fremad

Etiopien er i fuld gang med at arbejde på de mål, som er vigtige i deres land.

Danmark hjælper også med i Etiopien. Blandt andet på at nå de mål, der handler om at afskaffe fattigdom og sult, forbedre sundheden, gøre uligheden mindre, skabe flere gode jobs til unge og hjælpe med til at Etiopien skal være et godt og fredeligt land at bo i.

Halima er 11 år. Hun bor med sin mor, far og bror Musa i en lille landsby med telte langt ude i den hede Afar-ørken i Etiopien. Hun elsker at gå i skole og at pleje sit gedekid.

Når det er regntid, får de deres vandtanke og vandhuller fyldt af dejligt vand. Men i år kommer der næsten ikke en dråbe. Nu får de vand fra en tankbil et par gange om ugen. Og en dag dukker tankbilen heller ikke op.

Så bliver der med ét vendt op og ned på Halimas verden. Nu må hendes far og Musa drage væk med alle dyrene for at lede efter vand og føde. Skolen bliver lukket. Og mormor og onkel Ali lægger skumle planer.

Nu haster det med at finde en løsning...

Sandra Schwartz er en af Danmarks mest produktive og populære unge forfattere for børn og unge. Hun har allerede skrevet over 40 udgivelser – lige fra begynderlæsning til ungdomsbøger.

Hun er solidt forankret i realismen, men hun leger også med action, fantasy, historie og gys. En af hendes seneste bøger er 'Zombiehunden 1, Livets kilde', der er for børn, som ikke har sarte nerver.

Sandra er også kendt for at skrive sjovt. Mange piger har læst trilogien om den kiksede og pinlige Siris kærlighedskvaler, hvor bindet 'Mission feriekys' blev nomineret til Orlaprisen. Sandra er bl.a. god til at skrive helstøbte børnekarakterer med både styrker og svagheder – som f.eks. i den roste venne- og vendebog 'Kaptajnen & Bolsjeprinsessen'.

Den evne bruger hun også her i historien om ørkenpigen Halima, som hun har hentet inspiration til på sin researchrejse med U-landskalenderen i Etiopien.

Bogen rummer også masser af spændende fakta, illustrationer af Dorte Bengtson, fotos af Jeppe Gudmundsen-Holmgreen – og tre små læselet-fabler. Du kan høre historien som lydbog og se spændende film, quizzer, billeder og meget andet om Etiopien på hjemmesiden:

2020.u-landskalender.dk

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

I samarbejde med:

unicef
for alle verdens børn